

2022.

IV. évfolyam/13. szám

A t a r t a l o m b ó l

Hírek, események: 1 - 17. oldal.

Természet: 17. - 25. oldal.

Erdész portré Szabó Lajos erdőmérnökkel, Varró Galéria, Gerely Ferenc sporttörténet értékű írása, OEE Vándorgyűlés, 45 éves a Bükki Nemzeti Park...

Kultúra: 25. – 32. oldal.

Vers és festészet harmóniája Zilai Izabella és Zilai Gabriella művészetében.

Portrék: Géczy Lászlónéről, az összetartás pilléreire épülő közösségben rejlő erőről és kreatív szeretetről,

Vadas Lászlóról, a **Boróka** zenekar vezetőjéről, **Csík János és a Mezzo** harmonikásáról...

Tanévindítás a Felső-Mátrában

Miközben egyre érkeznek a rossz hírek a közoktatással, a hétköznapi élettel kapcsolatban, még inkább elhatároztuk, hogy nem engedjük be a csüggedést, a reménytelenséget abba az intézménybe, ahol a Felső-Mátra 40 gyermeke tanul, nevelődik 8 éven keresztül. Sőt! Áll ez az elhatározás a parányi, de nagyon barátságos, minden igényt kielégítő óvodánkra is. Ez az intézmény híres arról is, hogy a közösség foggal-körömmel ragaszkodott a megmaradásához. Ezzel nagy terheket vállaltak magukra, és teszik ezt tudatosan a jövőben is. Jómagam megéreztem ezt az elszántságot, így 2022. július 1-jén csatlakoztam intézményvezetőként az iskola és óvoda nevelőtestületéhez.

Mielőtt pályázatomat beadtam, meglátogattam az iskolát, benne a gyerekeket, a pedagógusokat, valamint a fenntartókat. Meg akartam tapasztalni a hangulatot, érezni szerettem volna, hogy mit mond a testem, a lelkem Mátraszentimre településről, valamint a scénáról. A hegyről lefelé már tudtam, hogy itt akarok lenni!

Hosszú utat jártam be a hazatalálás előtt. Igen, ezt a kifejezést használom, hisz minden sejtem azt súgja, hogy családom északról jött. Kutatásaim is ezt igazolják, valamint a vezetéknevemből is sejthető ez a tény. Gyermekkoromat Tarnaszádányban töltöttem, ahol szintén kicsi iskolába jártam. Ám, nevezetes volt arról, hogy tanulói sikeresen megállják helyüket a középiskolákban, majd főiskolán, egyetemen. Amit ott éreztem gyermekként, az a biztonság, az odafigyelés, a közösségi szellem, a felelősségtudat növekedése, valamint a bizalom volt. Egyszerűen imádtam iskolába járni. Nem is lehettem más, csakis pedagógus.

Némi csavarral végeztem előbb hitoktató képzőt, majd tanító képző főiskolát. Közben már tanítottam egészen 18 éves koromtól. Bár elmondhatnám, mit köszönhetek azoknak az éveknek! Szinte belenőttem abba, hogyan kell elfogadóan, szeretettel, de határozottan közelíteni tanítványaim felé. Elvárás volt vezetőim részéről a fegyelem. Sehogy máshogy nem tudtam azt elérni, kizárólag azzal, hogy tisztelettel bántam a rám bízott gyermekekre, ezt megérezve pedig ugyanilyen módon fordultak hozzám. Természetesen voltak kudarcaim, de az is csak az újabb módszerek kipróbálását segítette elő. Folyamatosan éreztem a szakma presztízsének csökkenését, a szülők kritikus hozzáállását, valamint a társadalmi értékviszáltság begyűrűzését az iskolába. Ezeknek a hatásoknak az elviselésére többet és többet tanultam, meg akartam érteni az okokat.

Klasszikus módon, egyre kevesebbnek érzem tudásomat, állandóan képeztem magamat. Először katolikus hittanári, majd pszichológiai végzettséget szereztem, később ez fejlesztő pedagógiai ismeretekkel bővült. Eközben neurofeedback terápiát folytattam, főleg a gyermekekre fókuszálva. Látom, hogyan változnak a generációk, látom, hogy évről évre nehezebb gyermeknek lenni, hisz a tempó, amelyet környezetünk diktál, egyáltalán nem kedvez a gyermeki idegrendszer harmonikus fejlődésének. Nincs idő az érésre, szemlélődésre. Az információ feldolgozás sebessége olyan teljesítményt követel, melyet csak olyan áron tudunk követni, ha más funkciókat anulálunk. Ilyen például az elmélyülés, az érdeklődés fenntartása lassúbb tempó mellett is. Ezért kell a nevelés - oktatás módszereit korszerűsíteni, egyszersmind kihasználva az információ végtelen tárházának rendelkezésre állását.

Hitvallásom az, hogy a nevelés, a tradicionális értékek közvetítése, elfogadtatása a pedagógusok legfontosabb feladata. Annyi deficitet kellene megszüntetnünk a figyelem hiánya, vagy rossz iránya miatt, amellyel ép lelkű, pszichésen stabil, terhelhető, végső soron pedig boldog embereket tudunk nevelni. Kompetenciákat fejleszteni, mert úgy gondolom, a kellő motivációval felvértezett nebuló rá fog találni arra az útra, amely őt boldoggá, sikeressé teszi. Ám, hogy mi a siker, azt nem oly könnyű definiálni. Hiszem, hogy sem a rengeteg pénz, sem pedig a hatalom nem az. A szeretetben hiszek, a kézfogásban, egymás elfogadásában, a mások érdekeinek figyelembe vételében, a jó szándékú önérvényesítésben. Lehet, hogy nem vagyok korszerű, de most talán olyan emberekre találtam, akik szintén így gondolkodnak.

Szeptember elsején kezdődik az oktatás. Együtt leszünk végre. Ha lehet, az online oktatást örömmel kihagynánk, mert az senki érdekeit nem szolgálja. Illetve a gyerekekét, szülőkét, a nevelőket biztosan nem.

Boldog új (tan)évet kívánok!

Pásztorné Tóth Hajnalka
intézményvezető

Galyatető, Vasas utca 15. szám

A Mátraszentimre Önkormányzat tulajdonában lévő kétszintes épületet a Kékes Kutató – Mentő Alapítvány újítja fel, mely állandó, négy évszakos bázisként szolgál majd, ahol terveik szerint minden hétvégén, azaz a turisztikailag forgalmasabb napokon adnak majd ügyeletet. Eltévedt, bajba jutott emberek, sérült személyek felkutatását, kimentését végzik, elsősegélyt biztosítanak.

Az épület felső lakásában egy kisebb egészségügyi helyiséget alakítanak ki fektetővel, defibrillátorral és az elsősegélyhez szükséges egyéb felszerelésekkel.

Ezen túlmenően, technikai mentést is tudnak biztosítani (vontatás, hidegben indítás, elakadt jármű kiszabadítása, veszélyes fák eltávolítása, vágása), szolgáltatási alapon.

Remélik, hogy novemberig elkészülnek a felújítással (tervezett átadás november 30.), és a tél jelentős részében a hétvégeket már ügyeletben tudják a hegyen tölteni – tájékoztatta lapunkat Klauszmann Viktor, a Kékes Kutató – Mentő Alapítvány elnöke.

Nagy öröm ez a hegyen, hiszen bővül a szolgáltatások köre egy olyan profillal, amire nagy szükség van minden évszakban. Az ország legmagasabban fekvő lakott, turisztikailag igen látogatott üdülőhelyén - Galyatetőn és környékén - a csábító, de meredek, sziklás hegyoldalak okozhatnak sérülést turistáknak, de a „turistaútvesztők” is segítséget kaphatnak. A havas napokon - Galyatetőn úgy nem búcsúzik a tél, hogy ne hulljon valamennyi/akármennyi hó - pedig különösen jól jön ez a szolgáltatás az elakadt, behavazott autók, egyéb járművek mentésére, de gondolni kell váratlan eseményekre is, mint a viharok, jegesedés, amikor szükség van speciális járművekre/eszközökre.

(A szerk.)

HEGYI APRÓ

Buszmegállók

A megállóhelyek tábláit nemrég cserélte le a Volán. A sárga sávban a település(rész) neve, a fehér sávban a megállóhely neve szerepel. Galyatetőn, - amit egy ország ezen a néven ismer - a képen látható felirat olvasható, ami megtévesztő, mert azt hiszik az utazók, hogy elfelejtettek leszállni

Galyatetőn, de ugyanez látható Mátraszentimre többi településrészén is, kivéve

Mátraszentistvánt, amely a tábla szerint nem településrésze Mátraszentimrének, hanem önálló község.

Az autóbuszok hangosbemondója így tájékoztatja az utasokat, hogy milyen megálló következik: „Mátraszentimre –

Mátraszentlászló – központ” megállóhely. Aki ismeri a vidéket az tudja, hogy Mátraszentlászló következik, akinek nincs helyismerete, annak fogalma sincs, melyik településrészen van?

A Galyai Fórum megkereste a Volánbusz Zrt. Kommunikációs Igazgatóságát, hogy van-e mód a „helyreigazításra”, ahonnan a következő választ kaptuk: *a megállóhelyek jelenlegi megnevezését társaságunk jogelődje határozta meg. Az elnevezéseket az ország teljes területén felülvizsgáljuk, és ahol szükséges, ott az egyértelmű azonosítás érdekében visszaállítjuk, vagy módosítani fogjuk.*

Reklámtábla erdő

„A Felső-Mátra 5 településrészén (Galyatető, Fallóskút, Bagolyirtás, Mátraszentimre, Mátraszentlászló és Mátraszentistván) a villanyoszlopok a mellékletben látható reklámtáblával vannak tele. Frekvenciált üdülőhelyekről van szó, településképi szempontból is rontja a látképet. Engedélyhez kötöttek-e a villanyoszlopokra kihelyezett reklámtáblák, és településképi szempontokat figyelembe vesznek-e?” – kérdeztük az MVM Kommunikációs Osztályát.

Az alábbi válasz érkezett:

Az MVM Émász Áramhálózati Korlátolt Felelősségű Társaság, mint közüzemi szolgáltató az ESMA Reklám Zrt-vel áll szerződéses jogviszonyban a reklámtáblák kihelyezésével kapcsolatban. Kérdésére válaszolva, igen, a reklámtáblák kihelyezése engedélyhez és szerződéshez kötött. Jelen esetben a felszerelés módja nem felel meg a biztonsági előírásoknak (csak az elküldött képről nyilatkozunk) a többi tábla helyszíni szemle tárgyát képezi a kihelyezést végzővel, melynek időpontja ezen levél írásakor még egyeztetés alatt áll.

Azóta már észrevehetően, jóval kevesebb tábla maradt az oszlopokon.

Ami érthetetlen: egy településen villanyoszlopból van a legtöbb, ami engedéllyel hirdető felületnek használható, aminek településképi szempontból jelentősége van, de a törvény nem szabályozza, hogy mennyit, milyen méretben lehet kihelyezni, nem írja elő a terület tulajdonosával, az önkormányzattal való egyeztetést sem. Egy üdülőhely látképét teljesen elronthatja egy reklámtábla erdő, és elveszi a figyelmet a többi látványosságról. (A szerk.)

Augusztus 20 a Felső – Mátrában

A 80 éve felszentelt Háromfalu temploma – Mátraszentlászlón – és az azt körül ölelő liget volt a helyszíne a rendezvénynek.

A szentmise arról a bennünk lévő boldogságról szólt, ami mindenkinek sajátja, de közösségben hatalmas erővé válik, és alázattal párosulva felemel, nemcsak minket, hanem azt a közösséget is, amelyben élünk. A rossznak erős a dinamikája, gőgössé, kevélyé tesz, ami mélységekbe és nem magasságokba visz, de eldönthetjük, akarunk-e így élni? Mindig van választási lehetőségünk.

A békét is elsősorban magunkban kell megteremteni, ami kívül szűkebb, tágabb környezetünkre, ezáltal a Földre is.

Az a béke, amit fegyverekkel kell védeni, csupán a béke illúziója. Minden a legkisebb egységből indul el, a jó is, a rossz is. Ha,

tudatossággal felelősséget vállalunk önmagunkért, rájövünk, mennyit tehetünk másokért, a világért egyetlen emberként.

A szentmise végére elkészült az ebéd is. Különleges ételek főttek az üstökben, amit nem minden étlapon találunk meg külön-külön sem. Báránból, halból, muflonból és szarvasból készült pörkölt, levesek közül választhattak a vendégek.

Az ebéd utáni jókedvről a Váraszói Gyöngyvirág Citerazenekar gondoskodott, amihez társult az a természeti háttér, ami körül ölelte a rendezvényt, csupán néhány csepp esővel a felhőkben.

A településrészekkel együtt az állandó lakosság létszáma alig több ötszáznál, mégis sokan támogatták a rendezvényt, ami elismerést, tiszteletet érdemel, mert az összefogást látjuk benne, és jó példaként tesszük közzé kilétüket, akik között vannak magánszemélyek és intézmények:

Varró Roland (Galyatetői Síkölcsonzó és Vegyesbolt), Papagáj presszó, Vöröskő étterem, Vadász étterem, Béterv, Fogadó a Táncoló Kecskékhez, Emeszi Bt., 3 Patak panzió, Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat, Mátraszentimre Község Önkormányzata, Stella Katolikus Egyházi Üdülő, Haász Dezső, Srabad Andrea, Laskay Erika, Kökény Zoltán, Gubala Péter, Nagy Richárd és Pócs József.

(R. Gabi)

Libafesztivál

Szurdokpüspökiben a libakultusznak nagy hagyománya van és a három Nógrádikum egyike a Libafesztivál, amelyet XIV. alkalommal rendeztek meg augusztus 13-án.

Mindenki találhatott kedvére való programot. Kiállítások: Építészet vándorszekéren, Radnai György operaénekes életútját bemutató kiállítás, aki a falu szülötte és nagy tisztelettel rendezték meg az emlékkiállítást a fesztivál előestéjén, melyet a Magyar Állami Operaház főigazgatója, Ókovács Szilveszter nyitott meg száznál is több vendég részvételével.

Darvasi László festőművész kiállítása az álmok és a vágyak birodalmából építi fel a létezés sokféleségét rajzzal, akvarell és olajfestményeivel.

A faluban nagy az összetartás, nem vándorolnak el az emberek, meg tudja tartani a lakosságát, tud munkahelyeket, megélhetést biztosítani lakóinak.

A hagyományörző műsorban fellépett az általános iskola **Csillag** gyermektánc csoportja, de már megvan az elsősztályosokból **Kiscsillagok** néven az utánpótlás. Egymásra építenek, számítanak a következő nemzedékre, szeretik szülőföldjüket. Pintér Miklós Ervin polgármester oklevél átadásával ismerte el mindazok munkáját, akik sokat tesznek a faluért. A Post Humus díjat Radnai György unokája, Simó György vette át.

A libaszépségversenyre két kategóriában lehetett nevezni: természetes és jelmezes szépség.

(Kis Vuk is a közönség soraiban volt, és nagyokat nyelve nézte végig az illegő-billegő, vacsorának való szépségeket).

Koncertek, gyerekprogramok, gasztronómiai különlegességek mind részei voltak a rendezvénynek.

Sokan ellátogattak a Mátra lábánál fekvő településre, ahol egy nagy réten volt „megterítve”, az égen pedig szép felhőkkel.

A helybeli emberekkel beszélgetve, a mára már hiánycikknek számító tisztelettel beszélnek egymásról, elismerve a másik munkáját, eredményeit, és ennek hangot is

adnak, tudnak örülni a másik sikerének, örömeinek.

A múltból nemcsak hagyományokat, értéktári kincseket őriztek meg, hanem olyan emberi értékeket is, mint az egymás iránti tisztelet, az elismerés, az öröm megélése.

(R. Gabi)

Falunap – Mátraszentimrén

Egyúttal megemlékezés is a Szlovák – Magyar Lakosságcsere 75. évfordulójáról - tudtuk meg Hollerné Racskó Erzsébet, az OSZÖ elnöke és Előházi Péter polgármester ünnepi beszámolójából.

A lakosságcsere sajátos módon történt, ellentétben az ország déli részével, ide nem érkeztek új lakók, ami azt a szomorú helyzetet teremtette, hogy 1850-ről 650 főre csökkent a lakosság száma, Elárvult, megüresedett lakóházak maradtak, melyek egykor szorgos emberek otthonai voltak, akik a természettel dacolva, élhetővé tették a hegyi létet.

A Falunap kora délelőtt elkezdődött a kispályás focimeccsekkel, öt csapat részvételével, a főzőversenyre helybeliek és messziről jöttek, többnyire baráti társaságok neveztek. Az óriásra nőtt fák árnyékában előkerültek az asztalok, plédok és persze a főzőalkalmatosságok. Néhány fotóval megidézzük a hangulatot.

Jól érezték magukat az emberek, megélték a nap eseményeit.

Szép alkotások születtek az aszfalton. A Gyöngyösi Játékszín előadása, élő koncertek, házibuli a „Kajkán” kocsmában, de volt erdészeti játszóház, ahol állatnyomokat és más erdei élőlényeket kellett felismerni, ami mindig felkelti a gyerekek érdeklődését.

Kézműves vásár, ügyességi verseny, gomba bemutató kóstolóval, mindez a hegyek ölelésében fekvő focipályán és környezetében, miközben az ég is rajzolta felhőkből szépséges pamacsait.

(R. Gabi)

Markaz közepén...

Parasztház a múlt század elejéről, az udvar közepén diófa, alatta kút, amit most egy nagy malomkő takar, ami jó szolgálatot tett a rögtönzött kávézónak.

A bográcsban főtt Pásztor Piroska és Petrovics Éva gasztronómiai „alkotása”, ami mindenkinek tetszett, ízlett.

...egy képeslapra illő környezetben tartotta a Gyöngyösi Vachott Kör irodalmároknak, képzőművészeknek az ideai alkotótábort.

Oszlopos ereszetalja, szemben a volt gazdasági épület nehéz, nyikorgó ajtókkal.

Az irodalmi előadások folyamatosak voltak, miközben a fák alatt festők alkottak pasztellal, olajjal.

Nagy sikere volt Lovász Béláné grafológus előadásának, aki bevezette a

sok – sok üzenetre, amit, ha értünk, sokat segíthet megoldatlan emberi kapcsolataink, személyiségünk formálásában, jobbításában.

Amikor jól érezzük magunkat, lelkileg, szellemileg építő, felemelő társaságban töltjük az időnket, szeretnénk megállítani az időt, benne maradni a pillanatban, aminek lelki lenyomata, mint minden másnak, megmarad, így el tudjuk vinni a másnapokra.

(Zilai Gabriella: tűzzománc virágok)

(Csintalan Henrietta :csónakok)

(R.G.)

Hangfolyam – Tanfolyam

A Magyar Állami Operaház immáron másodszorra tart nyári tábort. Az operaház gyermekkórusának tagjain kívül most kívülről is fogadtak gyerekeket, így idén nekem is sikerült eljutnom erre az egy hetes programra, amit az Eiffel Műhelyházban rendeztek.

A program keretében színes, illusztrált előadásokat hallgathattunk meg, filmeket láthattunk az opera és a balett műfajáról, és megismerkedhettünk az énekar, a balett együttes, a zenekar, a gyártó műhelyek és a színpadi műszak világával is.

Ellátogattunk a festőműterembe, az asztalosműhelybe és a jelmeztárba, balettlépéseket, operarészleteket tanulhattunk, megismerkedhettünk az Opera Gyermekkarának és a Magyar Nemzeti Balettintézetnek a működésével. Helyzetgyakorlatokat és csoportos feladatokat oldottunk meg, és felkészültünk a tábor záró előadásra. Egy színpadi táncot tanultunk J. S. Bach - Presser G. **A próba** című balettjéből, és részleteket adtunk elő Ránki György: **Ki a győztes?** című ifjúsági daljátékából. Szüleink, ismerőseink nagy örömmel fogadták az előadást július közepén.

Számomra hatalmas élményt jelentett betekinteni az operaház varázslatos világába.
Grassalkovich Emma

45 éves a Bükki Nemzeti Park

1976. június 1-jén az Országos Természetvédelmi Hivatal határozatával létrejött az ország harmadik nemzeti parkja Hortobágy és a Kiskunság után.

Erdős nemzeti parkként, mintegy 37 ezer hektáron, melyből 600 ezer hektár fokozottan védett terület. Címernövénye a szártalan bábakalács, mely az Északi - Középhegység rétjeinek egyik jellemző védett faja.

A Bükki Nemzeti Park rendeltetése, hogy megőrizze a Bükk-hegység jellegzetes és változatos arculatát, biztosítsa a természetes növény- és állatvilág, földtani, tájképi és kultúrtörténeti értékek fennmaradását, valamint ezek tovább kutatásához szükséges feltételeket. A természetvédelmi kezelésért a Bükki Nemzeti Park (BNP) felelős, melynek működési területe jóval nagyobb, hiszen magába foglalja az Alföld egy részét, a Tiszamenti árterek és ligeterdők területét, Borsod, Heves, Nógrád megye területén lévő tájvédelmi körzeteket, valamint országos jelentőségű természetvédelmi területeket.

A fentiek alapján az igazgatóság működési területe 900 ezer hektár, mely magába foglalja a kilenc tájvédelmi körzetet, köztük a Mátrát és a Világörökség részét képező Hollókői Tájvédelmi Körzetet, valamint 14 országos jelentőségű természetvédelmi területet és a nemzetközileg is összeurópai természeti örökség részét képező Ipolytarnóci Ősmeradványokat, mint „ősvilági Pompeji”.

A 45. jubileumi ünnepségre július 14 -én került sor a Bükk déli lábánál fekvő Kács faluban. Az évszázadokkal korábban ott élt Bencés szerzetesek által felfedezett - több forrásból kialakított - fürdőterület adott otthont az eseménynek, amely még a '70-es években működött. A források által táplált Kácsi-patakban él négy, világszámnak számító, ritka és veszélyeztetett faj, melyből a legismertebb a fokozottan védett, fekete bödöncsiga. Egész napos előadásorozaton ismertették a nemzeti park páratlanul gazdag növény- és állatvilágát, kisfilmeken mutatták be a természetre nevelésben való tevékenységüket, továbbá a visszaemlékező filmekben a BNP alapítását a '70-es évektől napjainkig.

Jómagam, mint alapító, a területet anno kijelölő, majd 2010 -ig a Mátrai Tájegység vezetőjeként idéztem föl az 1970-es évek igen szerény technikai lehetőségeit, a védetté nyilvánítás technikai és társadalmi nehézségeit, melyek kemény csaták és derűs pillanatok voltak.

A vendégeket katlanban készült szürkemarhapörkölt, sült pisztráng, sütemények várták. Így telt el a 45 éves BNP jubileumi ünnepsége. (Fotó: Bükki Nemzeti Park)

Szuromi László
ny. tájegységvezető

19. alkalommal „Muzsikált az erdő”

(Július 2 -10-ig)

A Mátra erdeiben a természet természetes zenéje, - madárdal, patakcsobogás, osonó rókák nesze – összefonódott az ember alkotta zenével, aminek forrása is maga a természet.

Minden nap máshol csendült fel a klasszikus és a népzenei koncert, bemutatva a Mátra szépséges völgyeiben meghúzóódó falvak kulturális örökségeit, gasztronómiai különlegességeit. Az erdei túrákat neves szakemberek - Dr. Csóka György, Dudás Béla, Szabó Lajos, Szuromi László - vezették, megismertetve a hallgatóságot a Mátra természeti értékeivel, a fenntartható erdőgazdálkodással, de szó esett az erdőről, mint megújuló energiaforrásról is. A globális kereskedelemmel sok kártevő is

érkezik, ezért különösen fontos az erdők természetes védelme, az erdők immunitásának erősítése, ami elérhető változó korú és elegyes fafajú erdők kialakításával. Az igen érdeklődő közönség kérdéseiből kiderült, mekkora társadalmi igény van az információra, például, a földön heverő korhadt fák, kártevők, fakitermelés tekintetében.

Minél több ismeretünk van az erdőről, az erdőben zajló munkálatokról, annál többet tud nekünk mesélni az erdő az erdei életközösségről, az erdő termékeiről, gombákról, gyógynövényekről, az állatokról. Az erdő közjóléti szerepe reneszánszát éli, sokan keresik a testi-lelki feltöltődést, az aktív pihenést a természetben, ezért is fontosak ezek az ismeretterjesztő programok a „Muzsikált az erdő” rendezvényein, hiszen elválaszthatatlan a természet az ember életétől, megérteni pedig csak azt tudjuk igazán, amit ismerünk is.

A gyerekeknek, családoknak kínált programok igényesek és változatosak voltak. A TündériennArt alkotóműhely szinte minden helyszínen bemutatta alkotásait, és foglalkozásait nagyon élvezték a felnőttek is.

A rajzpályázatok megnyerték a közönséget azzal, hogy mennyi ötlet, egyediség van a gyerekekben, szinte művészi szintre emelve ceruza, pasztell és akvarell rajzaikat.

(A cikk végén egy galériában mutatunk be néhányat a rajzokból, amiből látható, hogy a nyuszi és a róka mindig kedvelt alakjai a

gyermekrajzoknak).

Az első helyszín Mátrakeresztes volt, ahol a fakanálkészítés nagy múltra tekint vissza. Folyamatában láthattuk, hogyan lesz a rönkből konyhai eszköz.

A Gyöngyöstarjáni Pávakör Egyesület, ezúttal más oldaláról is bemutatkozott. A dalkör a szerelmes és katonadalok mellé klasszikus gasztronómiát kínált, mint a

toroskáposzta és az elmaradhatatlan rétes, az erdei koncerten pedig - többek között - a Nagyváradi Állami Filharmónia Vonósnégyesét hallgathattuk.

Hanák Kolos szülőfaluja, Szurdokpüspöki is otthont adott a neves rendezvénynek.

A település legjelentősebb Nógrádikumai a „Püspöki libakultusz”, a Települési Értéktár gazdag gyűjteménye, melyet Gécz Lászlóné mutatott be.

A Mátrai Bivalyrezervátum nemcsak Nógrádikum, hanem igazi turisztikai különlegesség, melyet Szalai Ferenc bivalytenyésztő, agrármérnök ismertetett.

A gasztronómiai kínálatban a hagyományos töltött káposzta mellett igazi kulináris élvezetet nyújtott a bivalyhúsból készült ételek kínálata. A különleges ízvilágot és a kiváló textúrát az állatok húsból készült szárazárúban is megtaláljuk: kolbász, sonka, szalámi.

A Delelő-kútnál erdei hangfűrdővel várta a közönséget Bársony Bálint és Bársony Rebeka.

Este Horgas Eszter, világhírű fuvolaművész, aki Al Di Meola -val körbe zenélte a világot, új csapatával - Dajka Krisztián gitáros, Hárs Viktor basszus, Neumann Balázs zongora – adott felejthetetlen koncertet, majd zárásként, lélegzetelállító citerazene szőtt a Boróka együttestől, melynek művészeti vezetője Vadas László volt.

Az örömmel hallható élménye volt a citerazenekar koncertje, ragyogó mosolyú, fiatal művészekkel.

Fajzatpusztán, az óriásira nőtt amerikai, fekete diófa köré szerveződött a program.

Nagyik és Unokák Hagyományőrző Csoport vidám dalokat énekelt, „Daram-daram-madaram” magyar és bolgár dalciklust Navrati Andrea, Grósz Zsuzsanna, Bede Péter, Lázár Gyula és Gyulai Csaba adták elő és a fináléban a Rombus zenekar táncoltatta meg a közönséget Karácsony Dávid vezetésével.

Sástón Fabók Mancsi Bábszínházát, bár gyerekeknek szánták, mégis több felnőtt ragadott magával, mint gyereket.

Boros Misi, a 2014-es Virtuózok győztese, Junior Prima díjas zongoraművész koncertjére megtelt a vadvirágos rét hallgatósággal. Kisszék, párna, pléd, mind előkerültek.

A Duna Művészegyüttes „Magyar Táncképek” címmel látványos előadást adott a közönségnek.

Szemnek a szép öltözékek, fülnek a dallamok adtak nem mindennapi élményt.

Az „Összetartás” plakettnél Hiesz György, Gyöngyös város polgármestere szolt a közösségi élmények fontosságáról, amelyek erősítik kapcsolatainkat, összetartják az embereket. Egy ilyen rendezvény jó alkalom arra, hogy régen látott ismerősökkel, barátokkal találkozzunk, és az élménnyel gazdagodva, jól érezzük magunkat.

A lélek sivársága, a természet pusztulása láttán különösen felértékelődik a Muzsikál az erdő rendezvénysorozata, amelynek színvonalát országos és nemzetközi hírvű művészek emelik, ezzel is támogatva a rendezvény szellemiségét.

Egyetlen nap alatt annyi és annyféle élményben lehet részünk, amire sokszor egy év során sem kerítünk alkalmat. Aki tehet, és részt vett több programon is, az annyi lelki és

szellemi tartalékot tudhat magáénak, amivel jobba tudja varázsolni nemcsak a saját életét, hanem hozzá tud tenni a globális jobbléthez is.

Rostás Gabi

Néhány gyermekrajz a Muzsikál az erdő rendezvényén

Országos Erdészeti Egyesület (OEE)

152. Vándorgyűlését rendezte meg a Pilisi Parkerdő Zrt. Gödöllőn, 2022. június 30 és július elseje között. A közgyűlés és a baráti találkozó helyszíne a Gödöllői – Grassalkovich – Királyi Kastély volt, közel nyolcszáz fő részvételével.

A Vándorgyűlés mottója: „Az erdő mindannyiunké, a felelősség az erdészeké. A jövő erdeiért ma kell cselekedni!

Az OEE -t, mint szakmai szervezetet 1866-ban alapították, melynek jelenleg is majdnem négyezer tagja van. A Vándorgyűlés két napos kiemelt programja az ünnepi közgyűlés, majd másnap a rendkívül sokoldalú és nagy szervezést igénylő terepi programok voltak, mely a szervező erdőgazdaság munkáját mutatta be kilenc helyszínen, melyből hat program kifejezetten szakmai, három pedig kulturális és közjóléti program volt. A terepi programok a Pilisben, a Visegrádi-hegységben és a Gödöllői-dombságon kerültek megrendezésre.

Jómagam, a *Visegrád és környéke – Az ember és a természet együttélésének évezredes helyszíne* - programon vettem részt, amelyen a visegrádi Fellegvár teljes körű bemutatására és történetének ismertetésére került sor.

A szakmai program része volt az Apát-kúti-völgy ékköve, a Bertényi Miklós fűvészkert, ahol a természetes erdőtársulásba (gyertyán, bükk, tölgy) duglász, erdei- és vörösfenyő állomány foltokat telepítettek a '60-as években.

A következő évtizedekben arborétummá alakították át a meglévő faállomány felhasználásával. Az állomány foltokba dísznövényeket telepítettek, mára a környék leglátogatottabb, vadregényes kirándulójárává vált, pihenőhelyekkel, ismertető táblákkal, kiépített utakkal, amelyet kerekesszéssel, babakocsival is lehet látogatni.

A terepi programok hagyománya, hogy emléket állítanak az elődöknek, ezúttal a '80-as években az erdőgazdaság kiváló vezetőjének, Dr. Madas Lászlónak.

Az emlékoszlop egy lábán száradt, méretes kőrisfa, aminek korhadt üregében helyezték el az alábbi felirattal a táblát:

Addig alighanem beveszem magam Erdőanya-völgyének bükköseibe, és üldögélve egy mohás kővön figyelem a csodálatos erdei életközösség finoman kiegyensúlyozott életét, míg újra kezdek hinni az örökkévalóságban.

(Dr. Madas László)

A közgyűlés, a Gödöllői Királyi Kastély egykori lovardájából kialakított díszteremben, igen méltó és múltidéző környezetben volt megtartva.

Átadásra kerültek a már hagyománnyá vált szakmai elismerések, többek között, Örökös Tagsági Díszoklevél, Bedő Albert, Kaán Károly, Decrett József, Madas László emlékérmek, valamint Elismerő

Oklevelek. Ezt követően átadták az Év Erdésze 2022 díjat, valamint az erdészeti kutatás Vadas Jenő díját. Minden közgyűlésen megemlékeznek az elhunyt tagtársakról is.

A közgyűlést követő baráti találkozó jó hangulatát nem „áryékolta” be a hőség sem. A tárkonyos vadraguleves, vadpörköltök, harcsapaprikás, feketeerdő desszert, a hajnalig tartó nótázások, anekdotázások az egység élményével kiegészülve, maradandó emlékké váltak.

Szuromi László
ny. tájegységvezető

Néhány évvel ezelőtt három füredi fiú – Ollé Cini, Molnár Guszti és Jánosi Gábor – összetalálkozott, és sörözés közben megelevenedtek a füredi emlékek.

Egy baráti beszélgetésből indult el a Mátrafürediek Világtalálkozója, ami nem külhonba került Fürediekről szól, annál sokkal többről, a mi füredi világunkról, amit mi teremtettünk magunknak gyerekek, ahogy Takács Laci mondta – kristályairól sokan ismerik - : akik Mátrafüreden élték meg gyerekkorukat és a kisiskolába jártak, azok mind boldog gyerekek voltak. Minden utcában megvolt az ott élő gyerekek által megélt világ, ami egyedi, csak az övéké volt, de „Alsó” és „Felső” Füred megélt történetei is eltérőek voltak. Füred fiús település volt, az a kevés lány együtt bandázott a fiúkkal, nem is volt közöttünk nyafogós.

Karl May valamennyi regényét „színre” vittük a Kőporos - Laposa alatt. Cserta Laci volt Csingacsguk, és mindig ki volt ásva a csatabárd az Irokézek ellen. Mi a jó Delaware törzshöz tartoztunk.

Télen ránk fagyott a ruha a hóban, mégsem fáztunk, nyitott ablaknál aludtunk, csipke- és hársfateát ittunk. Ősszel tudtuk, mikor érik a som, ismertük a gombákat, az erdei állatokat, a nyomaikat, a madarakat felismertük énekükről, az óriás hársfákat pedig úgy listáztuk: megmászható/nem mászható.

Bejáratosak voltunk minden üdülőbe, a Bank üdülőjébe jártunk uzsonnázni (ma Villa Rosa). Délben elindultak a Fürediek az ételhordóval a SZOT-ba vagy a Benevárba, estefelé pedig szüleink sétálni, korzózni indultak. Apukák kártyáztak a Gomba teraszán, anyukák kávéztak az „Évában” (Éva presszó), mi, gyerekek pedig szabadok és boldogok, csínytevésben kifogyhatatlanok voltunk. Például, kitiltottak a templomból, mert B. Jancsival felmáztunk a kórusra, és mise közben harangoztunk, amit egy cseppet sem bántunk meg. Ünnepe volt minden nap.

Estefelé már várt minket Fehér Pista bácsi, aki csillagász volt, és hatalmas távcsövein keresztül tanította nekünk a csillagos égbolt titkát, ami csak a mi történetünk volt, más utcabeli gyerekek nem is tudtak róla, nekik más volt.

Ezen a kis helyen ezerféleképpen éltük meg élményeinket és ez az oka, hogy az első Világtalálkozótól kezdve száznál is többen jönnek el közelről/messziről, hogy újra megéljék a gyerekkort, és mindig van új, eddig még nem hallott történet.

Ebben az évben június 25.-én volt a Mátrafürediek V. Világtalálkozója. A fiúk mackot sütöttek, Ollé Cini az ebédet hozta, és véget nem érő beszélgetések folytak a kifogyhatatlan élményekről. Az érdeklődő figyelem, a szeretet lengi körül ezeket a találkozókat, ahol egy rossz gondolat helyet nem talál magának.

(R. Gabi)

TERMÉSZET

ERDÉSZ PORTRÉK

Természetről, az erdőről, erdőtervezésről, erdőművelésről sokat írunk, hogy minél több nem erdész számára is érthető legyen mindaz, amit az erdőjáró az erdőben lát. Ne csak a „tarvágás” szó keringjen a köztudatban, hanem legyenek pontos fogalmaink az erdőben való gazdálkodásról, arról a szellemiségről, amit az erdészek képviselnek. Ismerjük meg azokat az embereket, akik elődeiktől megtanulták az erdő tiszteletét, az alázatot!

Erdész portré sorozatunkban a háttérben lévő ember karakterét szeretnénk bemutatni hozott és tanult örökségével, megélt mindennapjaival. A Galyai Fórum vendége: Szabó Lajos, erdőmérnök. **(A szerk.)**

A Körösök Völgye

A Fekete - Körös, a Mályvádi – erdő, szikespuszta, ártéri erdők, mind különleges ökológiai környezet növények és állatok számára, de még különlegesebb egy természet iránt érdeklődő, kíváncsi kisgyerekeknek.

Szabó Lajos erdőmérnökkel beszélgetek arról a gyerekkori környezetről, amelyből természetszeretete ered. A család több generációja földhöz kötődő

volt, ami egyúttal a természethez való kötődést is, a természettel való szoros együttélést is jelentette.

Sarkadon született, ahol az általános iskolai évek alatt felfedezte a kisváros környékének élővilágát, és elkötelezte magát az erdész szakma mellett. A Sarkadi Ady Endre gimnázium jó tanulója volt, így nem volt kétség, hogy Sopronban, az Erdészeti Egyetemen tanul tovább, ahol a megélt és megtapasztalt selmeci hagyományok életének meghatározó pilléreivé váltak. Tartást adott a közösségi összefogásban, természetes volt az egymás iránti tisztelet, egymás segítése, a pajtásiasság.

Már egyetemi évei alatt foglalkozott gyerekekkel, mert fogékonyak, nyitottak az új dolgokra és az Öko Klub tagjaiként keresték a megoldásokat természet/társadalom kapcsolatában. 1988-ban megalapította a Soproni Süni Klubot, amely a természethez való viszony formálásában próbált segíteni, de alapjául szolgált az erdei iskola intézményének létrehozásában is. 1997-ben alapította az első erdei iskolát Szilvásváradon, a másodikat pedig 2002-ben Fenyvespusztán, a Nagybátonyi Erdészeti vezetőjeként.

Erdőmérnökként vallja, hogy az erdészeti munka része kell hogy legyen az erdei iskolák meghonosítása. Az erdőgazdálkodás és a természetvédelem viszonyában fellépő feszültséget harmonizálni kell és az olyan erdészeti módszerek, mint az erdei iskola, a folyamatos erdőborításban gondolkodó erdőgazdálkodás, továbbá az olyan megoldások, amelyek gazdasági hátránnyal nem járnak, viszont természetvédelmi szempontból növelik a hasznos biodiverzitást, a korhadt fák hátrahagyása, a „tisztá” erdő elmélet újragondolása csökkenthetik ezt a feszültséget erdőgazdálkodó és természetvédő között.

A zenével való kapcsolata családi gyökerű, ennek révén a Zeneakadémia rendszeres koncertlátogatója volt. A természet és a társadalom egymásra találásának lehetőségei is mélyen foglalkoztatták, így született meg 2004-ben a „**Muzsikál az erdő**” Mátrai Művészeti Napok kezdetben még csak néhány napos, mára már tíz napos rendezvénysorozata, ahol az erdő és a zene összefonódik, ahol léleksimogató zene csendül, barátság szövődik, az erdő értékei, az erdőről szóló ismeretek közkinccsé lesznek.

A rendezvény 2013-tól átlépte a Mátra vonulatait, országos ismertségű lett. Már Muzsikál az erdő a Körösök völgyében, Gyula térségében, a Hírös városban, határon túl, Püspökfürdön, Felvidéken, de az idei évben már télen is Muzsikált az erdő, Parádfürdön.

A Beke Pál Nívó Díjas, Prima Díjas, Nógrádikum Díjas, Minősített „Fesztivál” címmel rendelkező rendezvény 19 éve várja közönségét a legszebb erdei helyszíneken, különleges hangulatú településeken, bemutatva a helyi értékeket, gasztronómiát, kultúrát, neves előadók hirdetik a Muzsikál az erdő szellemiségét, a természet és az emberek szeretetét. A fotó, rajz és irodalmi pályázatok mind a természettel való kapcsolódásról szólnak. A zene, az erdő békével, harmóniával tölti fel a látogatókat, ezzel is maradandó élményt nyújtva minden korosztálynak.

A rendezvény szabadtéri, időjárás függő, de soha nem maradt el ez miatt, látván az égiek a nemes szándékot, minden előadás meg lett tartva, „Rossz időjárás nincs, csak rossz öltözet” – vallja Szabó Lajos, a rendezvény főszervezője.

Rostás Gabi

30 éve történt: több mint félezer európai erdész versenye Galyatetőn

Az erdő és a sísport testvérek. Kevés olyan sífutó vagy biatlon verseny van a világon, ahol a pályák ne erdei környezetben lennének. Így van ez nálunk is. A hajdanában szebb időket megélt Galyatetői Sí Centrum maradványai hirdetik annak emlékét, hogy itt valaha komoly versenyek voltak.

A Sí Centrum történetének egyik jelentős eseménye 1993 februárjában volt, amikor itt került megrendezésre a **XXV. Európai Erdészeti Északi Síverseny**. Ebben a kis írásban elmesélem az esemény előzményeit és magát a versenyt, aminek még ennyi év után is van híre. Ha, valahol Európában öreg, erdészsízó barátaimmal találkozom, még emlegetik. Mivel alapvető személyes kapcsolatom van ehhez a történethez, első forrásként tájékoztatom a Tisztelt Olvasót!

Ami engem illet, a galyatetői verseny története valójában a '60-as években kezdődött. Gimnáziumi és egyetemi éveim alatt a sport jelentős mértékben kitöltötte a szabadidőmet. Sokszor még a tanulásra tervezett időből is elloptam a levegőn való mozgás javára, és tudom, hogy ez a befektetés busásan megtérült a szellemi tevékenység során.

Amikor az erdőmérnöki diploma megszerzését követően elhagytam Sopront és vele együtt az Alma Matert, erősen lecsökkent a mozgás aktivitásom. Főleg, amikor már a gyerekekkel is foglalkozni kellett. E tekintetben a negyvenes éveimhez közeledve mélyponton voltam. Mozgáshiányból eredő térdfájás, bottal bicegés.

Akkoriban a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumban dolgoztam. Volt némi közöm az erdészeti közjóléti feladatok pénzeléséhez. Egy napon felkeresett minket Holéczi Tibor, a Magyar Sí Szövetség akkori főtitkára. Vele más ügyek révén már volt kapcsolatom. Agilis és minden erejét a sportág fejlesztésére fordító emberként ismertem meg.

Célja volt, hogy Galyatetőn kiépítsen egy sí központot, ehhez kérte a támogatásunkat. Nyitott fülekre talált nálunk és a Galyatetői Sífutó Központ nagyrészt erdészeti közjóléti pénzek bevonásával meg is valósult.

Főtitkár úr egyszer megkérdezte, hogy miként állok a futással. Felcsábított Budapesten a Normafához, ahol főként kiöregedett sífutókból és lelkes amatőrökből állt össze egy csoport, akik hetente több alkalommal futó és sífutóedzéseket tartottak. Rendszeresek voltak az amatőr versenyek is. Hozzájuk csapódtam, és így keveredtem be a sífutók és biatlonosok világába. Mai átlagéletkorunk 80 körül van, és csak halkan jegyzem meg, hogy eddig csak két társunk váltotta fel az égi hómezőket a mostanában hó hiányos hazai terepekkel. A rendszeres mozgás engem is kiemelt a térdfájósok világból. Szóval a sport „orvoslátogatás” helyett ajánlható.

Akkoriban, a munkakörömnek köszönhetően, rendszeresen kaptam a német és osztrák erdészeti lapokat, amikben évente tudósítást közöltek az Európai Erdészeti Északi Síversenyéről (EFNS). A ma már mozgalomnak nevezhető erdész sporttalálkozó gyökerei a Fekete-erdőben erednek. Ez a verseny ma is a világ legnagyobb létszámú biatlon eseménye, sokszor 1000 feletti résztvevővel. A programban nemcsak sport, hanem szakmai tanulmányút is szerepelt. A „Vasfüggöny” mögött üldögélve olvastam a beszámolókat, és arról álmodoztam, hogy talán valamikor magyar csapat is kiutazhat erre az eseményre.

Valamikor, a '80-as évek végén, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke és főtitkára meghívást kapott Trier-be, a német erdészeti egyesületek találkozójára, ahová engem is elvittek.

Az egyik közösségi estén, mint amolyan szegény rokonok, külön üldögéltünk egy asztalnál. Nem volt pénzünk arra, hogy társasághoz csatlakozzunk. Rágondolni is rossz volt, hogy ott esetleg még fizetni is kellett volna egy kört. Az asztalunknál velünk búslakodott önmagában egy szakállas úriember is. Egy üveg bort azért megreszkíroztunk, és megkínáltuk őt is. Bemutatkozásakor derült ki, hogy svéd. Rögtön meg is kérdeztem, hogy hallott-e az EFNS -ről? Felcsillant szemmel elmesélte, hogy ő ennek a versenynek az egyik alelnöke. Hoppá! Talán feljött a magyar erdészsízók szerencse csillaga!

Egy másnapi Mosel-parti kocogás során össze is barátkoztunk, és barátságunk az ő haláláig tartott. Szó mi szó, a következő évben már magyar csapat is versenyzett a Harz-hegységben, és ez az EFNS kapcsolat a részünkről még a mai napig is tart. Akkoriban még számottevő volt a magyar sífutósport, rendelkezésre álltak a lelkes sportemberek, és volt egy pompás biatlonpálya is. Ennek alapján elvállaltuk a 25. EFNS megrendezését.

Az 1993 februárjában, Galyatetőn megrendezett verseny és a hozzá tartozó heti szakmai és kulturális program – ma már elmondhatjuk – legenda számba menő esemény volt.

Az ügy nem volt izgalomtól mentes. Azon a télen nemhogy nálunk, de sehol Európában nem volt hó. Lógó orrú erdészek hozták addig nem használt sífelszerelésüket az Alpokból, Skandináviából. A Mátra havat nem látott fáinak kopasz ágai fogadták őket. Nem hitték, hogy itt a puszták peremén még versenyezni is fognak. Mi, viszont bízunk benne, hisz Főtitkárunk határozottan megmondta, hogy lesz hó azon a héten. És ez be is jött!

Az ünnepélyes megnyitó perceiben nagy pelyhekben rákezdett az égi

áldás! A Galyatetői Nagyszálló előtt rendezett megnyitó közönsége, mintegy 600 ember rögtön felélénkült, és örömeiben tánkra is perdült a Pénzügyőr Zenekar néhány tagja által generált jó kis osztrákos muzsikára.

Hozzá kell tenni, hogy a nagy hidegben a zenészek kürtje befagyott, de ez nem volt akadálya annak, hogy vagy fél órán át tartson a

buli. A résztvevők számára felejthetetlen élmény volt még az egy napos tanulmányút is.

A Bükk-fennsíkon, a frissen esett havon siléccel járták végig a szakmai kirándulás útvonalát, amit Szilvásvárad és Eger látványosságai zártak le, természetesen egy Szépasszony-völgyi programmal a végén.

Kezdődhetett a verseny. Fél méteres kiváló hó és napsütés édesítette meg a versenyzők életét. A galyatetői sífutó pálya soha nem látott számú erdészt hordozott a hátán Norvégiától Olaszorszáig.

A biatlon puskák csattogása és a szurkolók hangja verte fel Galyatető csendjét. Öt napig tartott ez a „símenyország”, és ebbe még egy több száz résztvevős tömegverseny is belefért a hétvégén. De, semmi sem tart örökké. Az elutazás napján ez a csoda, zuhogó eső kíséretében köddé vált. Úgy tudom, hogy 1945 után a mai napig ez volt a legnagyobb nemzetközi erdészeti rendezvény Magyarországon.

Az EFNS kapcsolataink ma is élnek, kibővülve az erdész tájfutással, aminek keretében évente rendeznek hasonló versenyeket több száz résztvevővel. Az elmélyült nemzetközi kapcsolatok révén nagyon sok kolléga és egyetemi hallgató tudott részt venni ezeken az eseményeken, és kapcsolatot teremteni külföldi szakmabeliekkel.

Az erdész sport gyökereket eresztett nálunk is. Elkötelezettségünk alapján és abban a tudatban, hogy az erdészeti kommunikációban az erdőben sportolóknak igen nagy szerepe van, a Mátrához erősen kötődő Urbán Imre erdőmérnök barátommal megalapítottuk az **Országos Erdészeti Egyesület Erdei Sportok Szakosztályát**.

Célunk volt megépíteni a megértés és együttműködés hidját az erdészek és az erdőt igénybevevő sportolók között. Utódaink révén ez a program ma is sikeresen folyik.

Abban a reményben fejezem be kis írásomat, hogy a Galyatetői Sí Centrum jobb, remélhetőleg szép havas-deres napokat is meg fog még élni. Ennek reményében lelkes emberek nagy szorgalommal fáradoznak. Talán, ez a kis írás is segíthet abban, hogy nagyobb figyelmet és támogatást kapjanak a hazai sísport fennmaradása és ezáltal minden sportszerető ember érdekében.

Gerely Ferenc
erdőmérnök

Néhány archív fotó őrzi az emlékezetes eseményt.

Rudy Kynast, az EFNS alelnöke verseny közben.
(Balra)

Szakmai kirándulás, pihenő a Zsidó-réten.
(Jobbra)

Szakmai kirándulás a Bükk-fennsíkon, elől Urbán Imre. (Balra)

Rajt-cél a galyatetői biatlon központban.
(Jobbra)

VARRÓ GALÉRIA

Varró János több rangos fotópályázat nyertese. A **Varró Galériában** mutatjuk be ezeket a lélegzetelállító pillanatokot megörökítő fotókat.

Felhők felett...

Így készülünk a hegyen a télre

Galyatető 965 méteres magasságában az ősz rövid, a tél hosszú, későn érkezik a tavasz.

A rövid nyár nem igazán érleli meg a gyümölcsöt, ezért a hegy lábánál megvesszük, lekvárt, befőttet készítünk belőle magunknak, unokáknak, akik még ismerik a nagy lekvárjának ízét, és örömmel csomagolnak belőle, ha látogatóba jönnek.

Hosszú téli estéken egy cseresznyebefőtt, sárgabaracklekvár illata a nyarat idézi. Az ünnepekre házi lekvárral készült süteményeket készítünk, de addigra már elfelejtjük, mennyi munka volt, míg minden az

üvegekbe került.

Mucza Lászlóné Bebes Erzsébet

KULTÚRA

Vers és festészet harmonikus egysége Zilai Izabella és Zilai Gabriella művészetében.

VERS

Válogatás Zilai Izabella 2012-ben megjelent **Izisz szárnya** című önálló verseskötetéből, amelyet Zilai Gabriella tűzzománc festménye illusztrál. (A szerk.)

Repülőn

Ültél már repülőn?
Voltál a magasban?
Láttad a horizont
Körkörös vonalát,
Mintha körzővel szaladna,
Te pedig vársz,
Meg sem mozdulsz
Az öv közepén ragadva.
Felkelő csillagok
Indulnak útjukra,
Nyugvók sugarai
Fakulnak.
A látóhatár fénycsíkja
Az eget kettészelve
Középre esik.
Fölötte a végtelen kékség.
Alatta mi lakozik?

Lazulás az éterben.
Valahogyan
Mégiscsak megérkezem.
Star F'lover

Zilai Izabella a közösségi oldalakon ezen a néven követhető és érhető el mostantól: STAR F'LOVER (strflvr).

Fogadják szeretettel...

Szurdokpüspöki közel 2000 lelkes község Nógrád megyében, a Mátra és a Cserhát hegységek ölelésében a Zagyva folyó mentén. A település kitűnő közlekedési adottságokkal rendelkezik, érinti a 21-es számú főút és a Hatvan - Salgótarján közötti vasútvonal.

Szurdokpüspöki egyike annak a tíz falunak, melyeket 1004-ben adományozott Szent István királyunk az általa alapított Egri Püspökségnek. Innen ered elnevezésének egyik fele. A szurdok szó a településtől délre nyíló szűk völgyre utal. A török időben lakossága erősen megfogyatkozott, de nem néptelenedett el teljesen.

A jellegzetesen mezőgazdasági település életében változást a 19. századi gazdasági fellendülés hozott. Megépült a vasút,

kőbánya nyílt.

1926-ban egyesült Zagyvaszentjakabbal. A falunak két római katolikus temploma van. A püspöki barokk stílusú római katolikus templom 1769-ben épült. Fő- és mellékoltára, orgonája barokk, szószéke és keresztelő medencéje copfstílusú.

A jakabi templom 1904 és 1906 között épült, Szent Jakobot ábrázoló oltárképét Túri Gyula festette. A község 1996-ban millicentenáriumi emlékművet, 2004-ben pedig a település 1000 éves évfordulójára történelmi emlék kutat állított. Az évszázados hagyományokkal rendelkező szőlőtermelés szép mintája a Kisvölgyi Pincesor.

A falu felett magasodó Mátra jelenti a község legnagyobb vonzerejét.

A község végpontja a Hanák Kolos, Mátrabérc, Koncsúr – kör, Téli Mátra teljesítménytúrának. Falunk szülötte Hanák Kolos, akit a lakosság nagy tiszteletben tart, és közösségi házat nevezett el róla.

Ebben a több mint 1000 éves, gazdag múltú településen születtem a II. világháború után, 1945-ben, szegény, paraszt családból. Édesapámék heten voltak testvérek, édesanyám árva volt, apja az I. világháborúban halt hősi halált. Fiútestvérét a II. világháborúban akna vágta szét, leánytestvérével haláláig szeretetteljes kapcsolatot tartott.

Szüleim földművelésből éltek, kevés földön sok munkával keresték a mindennapi kenyeret. Egy házban éltünk a nagyszülőkkel és a nálam hat évvel idősebb bátyámmal. Ide jártak a rokonok ünnepekkor, a közös munkák idején együtt volt a nagycsalád. A háború utáni nehéz éveket csak így lehetett átvészelni, ha összefogás volt. Ekkor egymás segítése nélkül elképzelhetetlen volt a falusi élet.

Gyermekkorom sok-sok élménye ebben a közösségben megélt események összessége. A hely - ahová születik az ember - meghatározza egész életét. Amit ez a föld ad, és az ősöktől örökölt, génjeinkbe beépített sok száz éves tapasztalás, az ezekhez való alkalmazkodás, a környezetünkbe tartozás a létünk feltétele.

Sok évtizedre visszaemlékezve, ma is átérzem azt a csodálatos érzést, hogy tudtam már gyermekfejjel, hogy én ide tartozom.

Ma is megnyugvást érzek, ha felidézem azt a gazdag paraszti világot, amelyben felnőttem, amelyben meghatározott helyem volt, ahol tagja voltam egy családnak, egy nagy rokonságnak, egy falu közösségének.

Itt számon tartottak, számítottak rám, én is számíthattam rájuk. Leírhatatlan az a gazdagság, amibe belenőtünk, az a tudomány, amibe beletanultunk, minden a korunknak megfelelő volt: játék, munka, feladat.

Általános iskolába szülőfalumba jártam. Jó tanuló voltam, így szüleim gimnáziumba engedtek. Nagy nehézségek árán tudták előteremteni a taníttatásunkra valót, mert akkor a bátyám már a Budapesti Műszaki Egyetem hallgatója volt. Egy célja volt szüleimnek, hogy gyermekeiket segítsék, hogy tanult emberként könnyebben élhessenek.

Az 1960-as években a téveszesítéssel elvesztek a megélhetést biztosító földek, a lovak, a mezőgazdasági eszközök, egy más életforma következett, több munka, kevesebb jövedelem. Ahogy nőttem, és a nagyszülőket eltemettük, egyre több részt kellett vállalnom a család terheiből. Ez természetes volt, hisz a munkára szoktatás fokozatosan történt, a pár éves kis libapásztortól a földművesig.

A felelősségtudat ebben a folyamatban alakult ki, amikor a közösségnek nélkülözhetetlen tagjává vált az ember, amikor szükség volt rá.

Középiskolába a Hatvani Bajza Gimnáziumba jártam, ahol nagy tudású, szeretetteljes tanárainknak köszönöm a magyar irodalom szeretetét, a történelem iránti érdeklődést, a természet gondozását, az igény felkeltését a többre.

1963-ban a sikeres érettségi után képesítés nélkül tanítottam Bujákon magyart és történelmet. Ugyanezeket a tantárgyakat este a dolgozók iskolájában. Nagy álmom valósult meg azzal, hogy taníthattam. Itt nagy lelkesedéssel kapcsolódtam be a falu közösségi életébe.

1964-ben férjhez mentem. Férjem mesterember, aki szorgalmas munkával teremti meg a család anyagi biztonságát, és türelemmel segíti a munkámat. Két gyermek édesanyja vagyok. Szeretettel, gondoskodással tartom össze a családot.

1972-ben végeztem a Kecskeméti Óvónőképző Intézetben. Bujákon, majd Jobbágyiban dolgoztam óvónőként, 1987-től a Szurdokpüspöki Ifjúsági Tábor vezetője voltam. A Duna Televízió által szervezett anyanyelvi táborok nagy hatással voltak rám. A határon túl élő gyermekek ragaszkodása a magyarságukhoz példaértékű volt.

1990 -ben képviselő lettem az új önkormányzatban, és egy ciklus kihagyásával a művelődési bizottságban szerveztem a falu közösségi életét. Ez a feladat a legtöbb ismeret, a legmélyebb érzelmeket követeli meg.

Igény született arra, hogy olyan dolgok történjenek, amiket együtt tudunk csinálni, amiről régi, szép, közös emlényeink vannak, hisz az együtt töltött idő adja a közösség élményét. Szüreti felvonulások, falunapok, közös rendezvények sora következett. Ehhez segítők jöttek ötletekkel, munkával, eszközökkel gazdagítva a rendezvényeket. Ez folyamattá vált. Évtizedeken át őrzött tárgyak kerültek elő szekrényből, padlásról. Megújultak az egyházi, világi hagyományok, az egész falu megmozdult. Ennek a munkának a legnagyobb hozadéka az összetartozás érzése, a közös múltból a jelen gazdagítása volt.

2000-ben korengedménnyel nyugdíjas lettem, ekkor kezdtem a faluszépítő munkába, majd megalakítottam a faluban az első civil szervezetet, **Szurdokpüspöki Tiszta Életéért** címmel, 40 fővel. A lakosság egészséges életmódra nevelése a fő feladat, de részt veszünk a falu egyházi, társadalmi ünnepeinek szervezésében, lebonyolításában, gondozzuk a parkokat, pályázatokkal gyarapítjuk a település értékeit. Különös gonddal törődünk a fiatalokkal, hiszen ők a jövőnk zálogai. Bízom benne, hogy sikerül őket ennek a gazdag múltú közösségnek értékkövető, értéknövelő tagjaivá nevelni.

2010 –ben, a régi iskola épületéből kialakította az önkormányzat a Múltunk Házát. Ez a néprajzi gyűjtemény az eredménye annak az összefogásnak, ami a múlt értékeinek a gyűjtéséért, megőrzéséért, gazdagításáért tevékenykedett.

Itt láthatók a 20. század második felében használt bútorok, ruhák, használati eszközök, amelyek tükrözik az akkori idők építészeti, vallási szokásait, a hagyományait, a lakhatási, öltözködési, étkezési szokásaikat, a munkaeszközöket. A berendezést nagy örömmel adták össze az emberek, hiszen ebben az értékvesztő világban nem nagyon van helye a réginek, bármennyire is kötődnek hozzá az idősek. Itt megőrizzük, bemutatjuk, vigyázunk rá, mesélünk róla, így nem vész el, emlékezünk!

Ennek a munkának a szervezésére megalakult a Szurdokpüspöki Települési Értéktár Bizottság. Feladata: felkutatni, összegyűjteni, megőrizni az ember által létrehozott szellemi, tárgyi, építészeti értékeket, a természet

ajándékait. Feladatunk tovább adni, mert ha erre nem vagyunk képesek, nem feleltünk meg az elvárásnak, amely minden komak a legfontosabb teendője. 2022.március 15 -én nyitottuk meg az Értéktár állandó kiállítását. Itt a helyi értékek láthatók, köztük az a hét érték, amelyet a Nógrád megyei Közgyűlés Értéktár Bizottsága **NÓGRÁDIKUM** díjjal jutalmazott. Ez elismerése a gondos, értékmentő munkánknak,

A közösségemért végzett tevékenységemet nem munkának tartom, hanem szolgálatnak, amit csak a legnagyobb alázattal szabad végezni. Nem én kerestem a feladatot, hanem az talált meg engem, és én igyekeztem mindig a legnagyobb odaadással, a legjobb tudásommal, szeretettel elvégezni. Ez egyedül lehetetlen vállalkozás.

Köszönöm a családomnak, akik biztosítják a nyugodt háttérrel, Tamás Ferencnének köszönöm, aki megálmodta és megvalósította a kiállításokat, Hugyecz Lászlónénak, aki az adminisztrációt végzi, köszönöm mindazoknak, akik ezen a gazdag pályán mellém álltak, ötletekkel, munkával segítettek, anyagilag támogatták az egyesület céljainak megvalósítását.

Géczi László Miklósné
Szurdokpüspöki Tiszta Életéért Egyesület elnöke

Zenész életem mérföldkövei

Népzénesz, népzénetanár vagyok. Tállyán nőttem fel, Tokaj-Hegyalja egy gyönyörű községében, itt jártam iskolába, és itt ismerkedtem meg a népzenevel. 10 éves koromban kezdtem tanulni citerázni első mesteremtől, Gönczi Miklóstól. Középiskolába a miskolci Zrínyi Ilona Gimnázium ének-tagozatára jártam. A mestereim Engi István, Engi Zsuzsa, Mészáros Béla, Bakonyi Béla, Birinyi József, Olsvai Imre voltak.

Diplomát a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola ének-zene, népzene szakán szereztem. Tanárain: Römer Ottó, Havasréti Pál, Agárdi Éva, Dsupin Pál, Joób Árpád, Juhász Erika, Ördög Mária voltak.

A főiskolai éveim alatt kezdtem tanítani zeneiskolákban és alapfokú művészeti iskolákban Tállyán, Bekecsen, Szerencsen, Miskolcon, Nyíregyházán. Szülőfalumban több mint 70 tanítványom volt. A Forгатós Zenekarral bejártuk Magyarországot és Európa sok-sok országát. Büszke vagyok arra, hogy tanítványaim közül sokan lettek sikeres népzéneszek, népzene tanárok. Például, a „Felszállott a páva” vetélkedő, első szériájának, győztes zenekarának, a Parapács Zenekar tagjai.

2008-ban Kecskemétre költöztem. Lakitelken, Tiszakécskén kezdtem tanítani, 2014-től pedig a Kecskeméti Kodály iskolában tanítok a Csík János által létrehozott népzene tanszakon. Mára a citera tanszak az iskola legnépesebb tanszaka.

A tanítás mellett rendszeresen veszek részt Kecskemét neves néptánc műhelyeinek munkájában, zenészként. Muzsikálhattam együtt a Hegedűs Zoltán vezette Hegedűs Együttessel, az Urbán Zoltán által létrehozott Legényes Zenekarral, tagja vagyok a Zöngé Zenekarnak.

A tanítványaimból álló Boróka Zenekarral több színházi zenés darabban játszottunk, mely színdarabok zenei rendezője voltam, valamint a dalokat és feldolgozásokat is jómagam készítettem. Jelenleg, a Magyar Népzenei dialektusokat bemutató összeállításainkkal koncertezünk.

A zenekar tagjai közép és felsőoktatásban tanuló diákok, akiket már kicsi koruk óta tanítok. Igazi közösséggé formálódott csapatról van szó. Együtt járunk például Gyergyóba is, ahol részt vesznek a népzenei gyűjtéseken, valamint a táborokban is. A Lakiteleki Gyergyó-Hétvégén szervező és lebonyolító segítséget is nyújtanak.

Manapság nagy kincs, amikor valaki tagja lehet egy közösségnek. Úgy gondolom, hogy tanítványaimmal igazi közösséget tudunk létrehozni, amelyben a népzenelés a mozgatórugó, de a közösséget a barátság és az egymás iránti tisztelet tartja össze.

Zongorista vagyok az „Ugyebár” zenekarban, ahol feldolgozásokat készítünk az '50-es, '60-as évek bárzenéjéből, kávéházi muzsikájából.

Húsz évig tanítottam a Tisza - Folk Alapítvány Népzenei Táborában. Rendszeresen oktatok több népzenei táborban, mint például a Tóserdei Népzenei Tábor.

2017-ben részt vettem a lakiteleki Népfőiskola értékfeltáró kollégium kutatómunkájában, Erdélyben, a Gyergyó-medencében.

2018 óta Csüllög Edina kolléganőmmel rendszeresen járunk gyűjteni, és tanítani Gyergyóban, ahol feltártuk a hagyományos citerajátékot, valamint három generációs értékmentés keretében visszatartjuk saját hagyományait!

Közel hetven tanítványunk van Gyergyóremetén, 2019-ben megrendeztük az első Gyergyóremetei Citerás Táborát, valamint az I. Lakiteleki Gyergyó hétvégét. Azóta már mindkét rendezvényből a negyediket tartottuk.

Vendégművészként vettünk részt Csüllög Edinával Hollandiában, egy ottani zenekar, a Trió Trabant turnéján, ahol magyar népzenei játszottunk.

Büszke vagyok arra, hogy a kezdetektől tagja lehetek a Csík János által megálmodott és létrehozott **Csík János és a Mezzo** zenekarnak citerás, harmonikásként.

2019 novemberében jelent meg első lemezünk, „**Szép a tavasz, szép a nyár**” címmel a Fonó gondozásában. Hamarosan második lemezünk is napvilágot lát, aminek címe „**Gyémántból kalitkát**” lesz.

Vadas László

Könyvajánló

Láng Júlia Párizsból Csádba ment, ahol mozgássérülteknek tanított újságírást, rádiózást, hogy a Szabad Európa Rádióban tanult ismereteit átadja egy olyan afrikai országban, ahol „demokrácia” – a demokrácia néhány elemével enyhített diktatúra – van.

Az európaiak ezer éve írásba foglalják a dolgokat, hogy fennmaradjanak, rajtuk kívül is létezzenek. Újságírást tanítani egy olyan országban, ahol írásbeliség híján, szóban adják át a tudnivalókat, a hagyomány átörökítésére bízva az üzenetet, hogy eljusson legalább a következő generációig. Annál messzebb talán nincs is jövő számukra.

A kezdődő írásbeliséget identitásvesztésnek tekintik az afrikai kontinensen. A szabadságot, a mesélővel töltött közös idő elvesztését látják benne. Az írásbeliség, olvasás magányos élmény számukra, míg a szóbeliség élő, közösségi műfaj, a *paláverfa árnyékában.

Csádban, de szinte egész Afrikában kommunikációs nehézségek vannak az emberek között. Talán, ezért fordulnak gyakran a fegyverekhez, mert annyira felgyűlt bennük a kimondatlan ellenvélemény, aminek végül robbannia kell.

A fővárosban, N'Djaménában, a hírek az utcán terjednek, ez a „járdarádió”, vidéken két bozótfalu között szájról - szájra jár az információ, ezt nevezik „bozóttelefonnak”.

A negyvenéves függetlenség nem sok fejlődést hozott Afrikának. Az egykori gyarmattartók – talán a rossz lelkiismeretük miatt – nem kevés pénzzel és munkával támogatják a fekete kontinens öntudatra ébredését, csekély eredménnyel.

A nagy illúziók - az Afrikai Egyesült Államok – megghiúsultak, hiszen ezernyi nyelvjárás, törzs, hagyomány feszül egymásnak.

Hogy milyen a vidék Afrikában? Néha egy gyalogos megy a semmiből a semmibe, de jól áll neki Afrika.

Erről a távoli, számunkra máig ismeretlen, de rendkívül érdekes kontinensről tudhatunk meg többet Láng Júlia, **Vissza Afrikába** című könyvéből.

*(*Paláverfa: nem növénytani elnevezés, hanem azoknak a terebélyesebb, árnyékot adó fának a neve, amelyek alatt a közösségi élet zajlik Afrikában)).*

Rostás Gabi

Naplemente, Galyatetőn

PROGRAMAJÁNLÓ

Mátraszentimre

November – Idősek napja
December – Adventi hétvégék

Gyöngyös

**VACHOTT MŰHELY A
VÁROSI KÖNYVTÁRBAN**

Minden hónap első szombatján.

Következő lapzárta: 2022. Mikulás napja

Impresszum

Felelős kiadó és felelős szerkesztő: Rostás Gabi (3232. Mátrafüred, Parádi út 15.)

Elérhetőség: gabirostas@gmail.com; 0630/28-48-176

Nyilvántartásba vételi szám: CE/13022-3/2019